

Στον **ΓΙΩΡΓΟ ΚΟΥΒΑΡΑ**
geokouvaras@gmail.com

«Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου δεν είναι ορφανό, ανήκει στο Οικουμενικό Πατριαρχείο», δηλώνει ο Λάκης Βίγκας, συντονιστής της ομάδας διάσωσης και αποκατάστασης του ορφανοτροφείου και άρχων του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Σε αυτό το ιστορικό ξύλινο κτίριο, που σχεδιάστηκε το 1898 από τον καταξιωμένο Γάλλο αρχιτέκτονα Αλεξάντερ Βαλορί και στέκει στην κορυφή του λόφου της Πριγκήπου, αγναντεύοντας τη θάλασσα του Μαρμαρά, χιλιάδες παιδιά, κυρίως ορφανά, βρήκαν για πολλές δεκαετίες στέγη και μόρφωση. Περίπου έναν αιώνα μετά το κλείσιμό του και υπό τον κίνδυνο να καταρρεύσει, μια ομάδα Ελλήνων και Τούρκων επιστημόνων εργάζονται για την αναστήλωσή του.

Εχουν περάσει πέντε χρόνια από τότε που η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπεριέλαβε το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου στη λίστα με τα πολιτιστικά μνημεία που βρίσκονται σε κίνδυνο. Υστερα από συστηματικές προσπάθειες των ομογενών μας και, κυρίως, με τη δική σας πρωτοβουλία και καθοδήγηση, εγκρίθηκε η τελική άδεια για τη συντήρησή του. Τι μεσολάβησε από τότε μέχρι σήμερα;

Εχουν μεσολαβήσει μελέτες και τοπογραφικά, τρισδιάστατη ψηφιακή σάρωση και αρχιτεκτονική αποτύπωση του κτιρίου, οι απαραίτητες ενέργειες καταγραφής των πιο επικίνδυνων και πολύτιμων τμημάτων του ορφανοτροφείου, όπως επίσης η απόκτηση της τεχνολογίας και της μεθοδολογίας για την εκπόνηση του έργου αποκατάστασης. Εχουν μεσολαβήσει, επιπλέον, οι χρονοβόρες συναντήσεις με αρμόδιους φορείς, οι τακτικές επισκέψεις μας σε κρατικές και δημοτικές υπηρεσίες, όπως και οι δύσκολες διαδικασίες εγκρίσεων για δημοπράτηση και διεξαγωγή διαγωνισμού αναδόχου της πρώτης

Ευθύνη όλων, η αναστήλωση, η υποστήλωση και η προστασία του. Αργοί ρυθμοί, αδιαφορία και ματαιώσεις δεν έχουν τόπο. Ο χρόνος είναι ο μεγαλύτερος αντίπαλός μας

φάσης των εργασιών αποκατάστασης. Όλες αυτές οι προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι εδώ είναι ένα σημαντικό βήμα; Ναι, σας απαντώ ανεπιφύλακτα. Το παράπονό μου είναι ότι δεν έχει επιτευχθεί εκείνο το σημαντικό βήμα που ως συντονιστής του έργου αποκατάστασης θα επιθυμούσα να είχε συμβεί. Να ακουστούν, δηλαδή, οι πρώτοι ήχοι των συνεργειών αναστήλωσης, που θα σπάσουν, επιτέλους, την πολύχρονη, εκκωφαντική σιωπή του χώρου. Και αυτό με θλίβει, αλλά και με πεισμώνει συγχρόνως.

Μιλάμε για ένα σημαντικό μνημείο για τον Ελληνισμό, το οποίο αποτελεί και κορυφαίο μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς. Τι θα σμάνει η αποκατάστασή του; Πώς σχεδιάζετε το μέλλον αυτού του ιστορικού κτιρίου;

Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου χαρακτηρίζεται ως μνημείο-σύμβολο της Πόλης, άρρηκτα συνδεδεμένο με το παρελθόν της ελληνικής κοινότητας σε τούτα εδώ τα εδάφη. Αντανακλά μια άυλη πολιτιστική κληρονομιά, είναι οι μνήμες, η Ιστορία και ο πολιτισμός μας, ενώ συμβολίζει τη φιλανθρωπία, τον εθελοντισμό, τη μέριμνα για τα ορφανά, τη μεταλαμπάδευση της ελληνικής παιδείας. Γνωρίζετε πολύ καλά ότι τέτοια εμβληματικά κτίρια δεν αποτελούν μόνο μέρος της

εθνικής κληρονομιάς του Γένους, αλλά είναι «φάροι και σημαίες» που η αξιοποίηση και η συντήρησή τους δηλώνουν μια αποφασιστικότητα, αφού βροντοφωνάζουν την παρουσία των εναπομεινάντων Ρωμιών στο σήμερα και στο μέλλον. Καταλαβαίνετε, επομένως, πολύ καλά ότι η αναστήλωσή του είναι θέμα γοήτρου για την Ομογένεια και, κατ' επέκταση, για τον Ελληνισμό. Το συγκεκριμένο κτίριο θα μπορούσε εν μέρει να αξιοποιηθεί ως παγκόσμιο κέντρο για τη στέγαση περιβαλλοντικών και διαθρησκευτικών πρωτοβουλιών της Μητροπόλεως Εκκλησίας ή σε οποιαδήποτε άλλη μορφή ή χρήση. Το ζητούμενο είναι να ζωντανέψει ξανά. Να γίνει λειτουργικό, βιώσιμο κτίριο και να ανοικοδομηθεί με τις προδιαγραφές και την πιστοποίηση ενός σύγχρονου, «πράσινου» κτιρίου, που ως κληροδότημα θα παραδώσουμε στις επόμενες γενιές.

Στον περίπου μισό αιώνα που το ορφανοτροφείο παρέμεινε κατασκευασμένο από το τουρκικό κράτος μέχρι την οριστική επιστροφή του στο Πατριαρχείο, το 2009, καταγράφηκε κάποια σωστική ενέργεια που θα μπορούσε να είχε αποτρέψει την κατάρρευση;

Εχουν περάσει 120 χρόνια από τα εγκαίνια του, 60 χρόνια από τότε που αυθαίρετα έκλεισαν ερμητικά τις πόρτες του και 15 χρόνια από την απόφαση του ΕΔΑΔ για την επιστροφή του σε ορθόδοξη κυριαρχία. Διανύουμε, επομένως, χρονιά σημαδιακή και επετειακή στην ιστορία του πολύπαθου κτιρίου. Στα χρόνια της κατάσχεσής του δεν καταγράφηκε ουδέμία σωστική ενέργεια, αλλά και τα τελευταία χρόνια, από τότε δηλαδή που ξαναβρέθηκε επίσημα στα χέρια μας, δεν καταφέραμε κι εμείς να κάνουμε κάποια σημαντική σωτήρια παρέμβαση. Αποτέλεσμα; «Η αντίστροφη μέτρηση στο χρονόμετρο της κατάρρευσης του κτίσματος έχει ενεργοποιηθεί», όπως επισημαίνουν οι ειδικοί. Δεν καλούμαστε τώρα πια να ανανεώσουμε δεσμεύσεις, αλλά να διακοπύσουμε μια μεγάλη ανατροπή, πράττοντας όχι το κατά δύναμη, αλλά υπερβάλλοντα εαυτούς. Ευθύνη όλων, η αναστήλωση, η υποστήλωση και η προστασία του. Αργοί ρυθμοί, αδιαφορία, ματαιώσεις δεν έχουν τόπο. Ο χρόνος είναι ο μεγαλύτερος αντίπαλός μας.

Πρόσφατα υπήρξε έντονο ενδιαφέρον και από την ελληνική Πολιτεία, το οποίο εκδηλώθηκε και με την επικοινωνία της ΠτΔ με τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Πώς μπορεί να βοηθήσει η Ελλάδα σε αυτή την υπόθεση;

Δεν σας κρύβω ότι η επικοινωνία της Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας με τον Οικουμενικό Πατριάρχη έδωσε σκίρτημα ελπίδας και άνοιξε παράθυρο αισιοδοξίας σε ένα κομβικό σημείο, εκείνο της ανεύρεσης πόρων για την αποκατάσταση του κτιρίου του ορφανοτροφείου. Σύμφωνα με την έκθεση της ΕΤΕΠ, απαιτούνται τουλάχιστον 50 εκατ. ευρώ για την αναστήλωση. Ποσό δυσθεώρητο, που δύναται να εξασφαλιστεί μόνο από ισχυρούς οικονομικούς παράγοντες, γενναίες δωρεές και κρατικές επιχορηγήσεις. Και το κείμενο ερώτημα είναι πώς θα καταλήξει αυτό το σύμβολο της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού. Θα ήταν κρίμα από ολιγωρία να χαθεί αυτή η κληρονομιά. Χρέος μας, η συστράτευση, η ομόθυμη άποψη των αγωνιούντων. Οφείλω, ως συντονιστής της όλης προσπάθειας, να υποσχεθώ ότι θα συνεχίσω να πιέζω για ορθολογικές λύσεις και να αγωνίζομαι με αυξημένο το αίσθημα της ευθύνης. Δεν το βάζω κάτω.

Εχετε μια ομάδα Ελλήνων και Τούρκων επιστημόνων που εργάζονται από κοινού εθελοντικά για την αποκατάσταση του ορφανοτροφείου. Η τουρκική κυβέρνηση και η τουρκική κοινωνία πώς αντιμετωπίζουν το θέμα;

Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου δεν είναι «ορφανό», ούτε ήταν ποτέ «αγνώστου ιδιοκτήτη». Έχει τίτλο ιδιοκτησίας. Νόμιμος ιδιοκτήτης του είναι το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Είναι, μάλιστα, το μοναδικό ακίνητο για το οποίο το Φανάρι διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας. Ταυτόχρονα, αντικατοπτρίζει τον κοσμοπολιτισμό των Πριγκηπώνων, αποτελεί μέρος της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Τουρκίας και σύμβολο της παγκόσμιας αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Γι' αυτό η τοπική κοινωνία των νησιών, η ευρύτερη τουρκική κοινωνία, τα μέσα ενημέρωσης είναι ευαισθητοποιημένα για το θέμα. «Πότε ξεκινάτε; Θα είμαστε δίπλα σας!», μας δηλώνουν. Συνεργαζόμαστε με το υπουργείο Πολιτισμού της Τουρκίας και τον μητροπολιτικό δήμο της Κωνσταντινούπολης, ενώ αξιοσημείωτη είναι η εθελοντική κινητοποίηση Ελλήνων και Τούρκων αρχιτεκτόνων και η προσφορά της εικοσαμελούς ομάδας των διακεκριμένων καθηγητών από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το «Mimar Sinan» της Κωνσταντινούπολης. Υπάρχει μια συντεταγμένη θέληση. Δεν βρίσκω, επομένως, κάποιον λόγο να μην είμαι αισιόδοξος. Να μην ελπίζω, δηλαδή, σε έναν αγώνα, σε μια πολυπολιτισμική αρένα όπου θα αναμετρηθεί μόνο το πάθος με το καθήκον.

Το Ορφανοτροφείο της Πριγκήπου δεν είναι «ορφανό»

Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ, **ΛΑΚΗΣ ΒΙΓΚΑΣ, ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΑ «Π»**